

Věra Jičínská

(*3. 7. 1898, Petřkovice - † 27. 3. 1961, Praha)

Studovala nejprve na Uměleckoprůmyslové škole v Praze u profesora Františka Kysely a poté v grafické speciálce na Státní uměleckoprůmyslové škole v Mnichově u profesora Fritze Ehmckeho. V roce 1923 se usadila v Paříži a pokračovala ve svých soukromých studiích u slavných malířů Fernanda Légera, Othona Friesze a André Lhoty. V těchto letech zde také navázala celoživotní přátelství s hudebním skladatelem Bohuslavem Martinů a jeho ženou Charlottou a s malířem Janem Zrzavým. V Paříži také vystavovala na slavných pařížských salónech i na samostatných výstavách, ale své dílo představila i doma, v Čechách. V roce 1931 se provdala za svého spolužáka Prokopa Laichtera a vrátila se do vlasti. V roce 1952 ji těžce zranilo lešení při restaurátorských pracích a následky úrazu způsobily její předčasnou smrt. Tvorba malířky, zejména z pařížského období, se stala v posledních desetiletích předmětem zájmu řady badatelů a kurátorů výstav z naší i francouzské strany.

Ve čtyřicátých letech Věra Jičínská malovala již téměř výhradně krajinné motivy. Její život ubíhal od konce třicátých let stále stejným tempem - starost o dceru Danu, vlastní tvorba, vernisáže výstav, spolkové schůze, v létě cesty do Dobrušky a od roku 1946 také

Léto 1951 v Říčkách, zleva: neznámý muž, dcera prof. Herana Olga, violoncellista a hudební pedagog Bohuš Heran, Dana Laichterová, provdaná Gonerová, Věra Jičínská-Laichterová

do Říček v Orlických horách, kde si Laichterovi koupili chalupu č. p. 12. Komunistický převrat v roce 1948 malířka nesla velmi těžce. Poznamenal život rodiny Laichterovy i rodiny Jičínských. Laichterovo nakladatelství bylo znárodněno a Prokop Laichter v něm začal pracovat jako řadový zaměstnanec. Brněnská vila jejich rodičů byla vyvlastněna a ponechán jim v ní pouze malý byt. Penze jejího otce, která byla do té doby velmi slušná, byla zredukována na minimum. To způsobilo velké hmotné problémy Jičínské, protože její rodina stále částečně žila z otcových příspěvků. Jičínská proto usilovala o další příjem, kde by mohla uplatnit své výtvarné schopnosti a přilepšit rodině. Od roku 1949 navrhovala pro družstvo Tvar pohlednice, především s motivy květin a Prahy. Na podzim roku 1950 zahájila spolupráci s družstvem UPAK, kde navrhovala a později i modelovala formy pro drobnou užitnou i figurální keramiku.

Z těchto důvodů také malířka, když ji Emanuel Hradil nabídl spolupráci na restaurování nástrojných fresky v budově tehdejší Československé akademie věd a umění, tuto práci přijala. Začali 29. října v 8 hodin ráno a s Jičínskou pracovali kromě Hradila ještě výtvarníci Helena Matoušova a Alois Kutilek. Ti si udělali přestávku a sestoupili z lešení, a když se vraceli znovu pracovat, zlomilo se pod nimi jedno z nosných prken a celé asi 5 metrů vysoké lešení se zřítilo. Jičínská utrpěla těžká zranění a ještě týž den podstoupila náročnou operaci. Tento úraz zanechal na jejím zdraví trvalé

následky a výrazně omezil její pohyblivost - chodila potom již stále o holi. Několikrát ročně proto absolvovala lázeňskou léčbu, především v Mariánských Lázních a v Jáchymově, ale její zdravotní stav se kvůli následkům úrazu, ale jistě i kvůli tíživé finanční a společenské situaci po převratu stále zhoršoval. Od počátku roku 1961 zdravotní problémy kulminovaly a 27. března po převozu do nemocnice malířka zemřela. Velké množství kondolencí vyjadřovalo nejen údiv nad nečekanou předčasnou smrtí, ale zejména bolest nad ztrátou blízké přítelkyně. Z Francie napsala ovdovělá Charlotta Martinů, kondoloval samozřejmě i Jan Zrzavý.

Po celá padesátá léta pronásledovaly Věru Jičínskou pochybnosti a nevíra ve vlastní malířské schopnosti. Fyzická kondice ji bránila vrátit se k malířskému stojanu, k malbě. Věnuje se tedy pastelou, akvarelu či kvaši a drobným, náladovým krajinným kompozicím a lyrickým pražským vedutám. Často maluje také květiny, zejména ty, co rostou kolem jejich horské chalupy v Říčkách. Tyto drobné botanické portréty - kompozice, kterým malířčin talent vrací dimenzi chladného jara, bohatství letních luk či mlhavé připomínky podzimu - se staly obsahem dnešní výstavy v Orlické galerii. Nesou zajisté onu exkluzivní pečeť místa svého vzniku a formální novost, jako její pařížská plátna nebo obrazy z první poloviny třicátých let, ale svou lyrickou jemností a důvěrným vztahem k „portrétovaným“ tvoří u nás pozoruhodný malířský pandán k básnickým podobiznám květů Jakuba Demla či Jaroslava Seiferta.

Orlická galerie

Muzeum a galerie Orlických hor
v Rychnově nad Kněžnou

ve spolupráci
s Městským muzeem v Dobrušce

II. patro Kolowratského zámku
v Rychnově nad Kněžnou

Věra Jičínská, **Podzimní kytice s jeřabinami, vrbovkou úzkolistou a celíkem zlatobýlem**, 1953, akvarel

KVĚTINY OKOLO MNE

Flóra Orlických hor
v kresbách Věry Jičínské

výstava je programovou součástí Poláčkova léta 2016

vernisáž 24. 6. 2016 v 17 h

výstavu uvede PhDr. Karel Jaroš

logo Orlické galerie a písmo: Iveta Hostašová

otevřeno denně
mimo pondělí
9–13 a 14–17 h

tel. +420 494 534 015
e-mail: galerie@moh.cz
www.moh.cz

24. 6. — 11. 9. 2016

Věra Jičínská, **Prvosenka jarní**, 1956
Akwarel
Sbírka Městského muzea v Dobrušce

Lat. *Primula veris* – Roste na výslunných stráních, ve světlých lesích a na jejich okrajích. Od příbuzné prvosenky vyšší se liší především žloutkově žlutými květy a výrazně nadmutými kalichy. V lidovém léčitelství se používaly její květy do čajových směsí. Prvosenka usnadňuje vykašlávání a používá se také na léčbu nespavosti, neuróz, migrén a stresu.

Pozvedává duši a otevírá srdce při úzkosti, beznaději, prázdnotě či osamělosti po rozchodu s milým, při smutku a zoufalství, které přetrvávají po smrti blízkých. Nejlépe je užívat prvosenkové víno či bylinný čaj, také talisman z květu noste u sebe a na noc jej dávejte pod polštář. Nemocným dětem dávejte bylinu v pytlíčku nad postýlku, aby odehnala duchy mrtvých, které děti vidí jako strašidla.

Věra Jičínská, **Sasanka hajní a podléška jaterník**, 50. léta 20. století
Akwarel
Sbírka Městského muzea v Dobrušce

Lat. *Anemone nemorosa* a *Hepatica nobilis* – Oba dva druhy patří mezi naše nejčasněji kvetoucí rostliny, často se vyskytují společně ve světlých listnatých lesích. Bělokvětá sasanka hajní vytváří na vhodných lokalitách souvislé porosty a vyhledává spíše vlhčí části lesů, na rozdíl od modrokvěté podléšky jaterníku, která roste spíše na sušších místech. List podléšky připomíná svým tvarem játra, proto je také odedávna používána na různé nemoci tohoto orgánu.

V lidovém léčitelství se šťáva z nadzemní části sasanky užívala zevně k léčení puchýřů a kožních chorob nebo jako přísada do koupelí. Bylina obsahuje jed protoanemonin - otrava se projevuje křečemi trávicího ústrojí či zánětem ledvin. Při styku s pokožkou vyvolává jed alergickou reakci, v očích pak zánět spojivek.

Podléška pomáhá proti tvrdnutí jater, při jejich zánětech, zvětšení, rozpadu i slabé funkci. Zastavuje tvorbu kamenů a písku ve žlučových cestách, je močopudná a pomáhá i při některých onemocněních močového měchýře a některých venerických chorobách. Čerstvé listy jaterníku se doporučovaly zevně na rány, pohmožděnin a otoky. Žvýkání listů jaterníku prý pomáhá v léčbě chronických zánětů dýchacích cest.

Věra Jičínská, **Růže šípková**, 1958
Kresba perem a akwarel
Sbírka Městského muzea v Dobrušce

Lat. *Rosa canina* – statný keř vysoký až 3,5 metru rostoucí na suchých stráních, okrajích lesů či starých sadech s ostnatými stonky a bezostnými květonosnými větvičkami. Květy vyrůstají obvykle po jednom až pěti, mají růžovou barvu a příjemně voní. Plodem je češule, tedy nám dobře známý šípek, který je cenným zdrojem vitamínu C a používá se jak v lidové medicíně, tak v kuchyni.

Bývala spojována s válkou a se smrtí, protože prý často rostla na krví nasáklých válečných polích a v blízkosti obětíšť. Trnité větve tohoto keře přidávali staří Keltové a Germáni na hranice, na nichž spalovali své mrtvé.

S šípkovou růží jsou spojeny také uspávací rituály. Matky dávaly snítku z růžového keře pod polštář neklidným kojencům. Růže se také pokládala na hrob nemrtvým-upírům, aby nemohli vstát a škodit. Extrakt z šípkové růže se přidává do pití váhavému a kolísavému milenci.

Věra Jičínská, **Lilie cibulkonosná**, 1954
Akwarel
Sbírka Městského muzea v Dobrušce

Lat. *Lilium bulbiferum* – Naše domácí lilie, která je 40–120 cm vysoká, v úžlabí listů se i u mladých rostlin vytvářejí kulaté zelené pacibulky, kterými se tato lilie dobře rozmnožuje, přičemž oranžový až žlutočervený květ se objevuje většinou až u rostlin starších. Květy samy jsou sterilní. Lilie cibulkonosná je hodnocena jako silně ohrožený druh naší květeny (C2b) a ve stejné kategorii je chráněna i zákonem (§2).

Ve střední Evropě patřila lilie cibulkonosná do kytice slunovratu. O svatojánské noci bývala vrhána spolu s ostatními čarovnými bylinami do ohně, aby chránila stavení před letními bouřkami. Její ohnivě červená barva však prý přitahovala blesky a proto se nedoporučovalo dávat tuto květinu do domu.